

Kennisbehoefte: onderzoek concentraties gewasbeschermingsmiddelen in mest

Voorzet 11-2-2022

Introductie

Er is behoefte om een oriënterend onderzoek uit te voeren naar residuen van gewasbeschermingsmiddelen in weidemest (koeienvlaaien) op verschillende melkveehouderijbedrijven. De resultaten geven inzicht in de residuconcentraties in weidemest. Hiermee kan beredeneerd worden of er door deze verspreidingsroute mogelijk risico's kunnen ontstaan voor mestleven (insecten) en weidevogels.

Doel onderzoek:

Inzicht verkrijgen in de feitelijke concentraties en soorten chemische stoffen uit gewasbeschermingsmiddelen in weidemest zoals koeienvlaaien (ter velde). Met het oriënterend onderzoek ontstaat een beter beeld aan welke chemische stoffen mestfauna (denk aan mestkevers) mogelijk wordt blootgesteld en in welke mate dit het geval is.

Onderzoeksvraag:

In welke concentraties komen chemische stoffen uit gewasbeschermingsmiddelen in weidemest voor op representatieve Nederlandse (melkvee)bedrijven?;

Resultaat:

Een rapport met antwoord op de onderzoeksvragen en aanbevelingen voor mogelijk vervolgonderzoek.

Planning:

Gedacht wordt aan een onderzoeksperiode van maximaal 9 maanden (inclusief opleveren rapportage).

Randvoorwaarden:

- Startgesprek met de opdrachtgever;
- Er wordt een eindconceptrapport opgeleverd en besproken;

Contactpersoon:

LNV – team gewasbescherming;

Opdrachtnemer:

RIVM. De aparte opdracht kan aansluiten bij de activiteiten binnen het landelijk Meetnet effecten Mestbeleid (LMM).

Specificering:

- Monsters bestaan uit weidemest (koeienvlaaien), specifiek ter velde, op een representatieve set van agrarische melkveehouderijbedrijven;
- De onderzoeksopzet houdt rekening met relevante aspecten over de bedrijfsvoering. Tijdens het onderzoek wordt waar mogelijk relevante informatie geregistreerd of ingewonnen. Voor de steekproef kan gedacht worden aan bedrijven met verschillend krachtvoergebruik (b.v. herkomst), het type vee en bodemtype;
- Chemische stoffen kunnen van verschillende bronnen afkomstig zijn (gewasbeschermingsmiddelen, biociden en diergeneesmiddelen). Het onderzoek stelt waar mogelijk vast of de aangetroffen stoffen uit gewasbeschermingsmiddelen afkomstig kunnen zijn. Te denken valt aan een tabel waaruit blijkt of de aangetroffen chemische stoffen in Europa goedgekeurd zijn als (werkzame) stof;

Budget:

Gedacht wordt aan maximaal €50,000,- excl. btw.

Aanleiding:

In 2019 publiceerde Buijs en Samwel-Mantingh een rapport over een onderzoek naar concentraties residuen van gewasbeschermingsmiddelen, biociden en diergeneesmiddelen in mest en de negatieve effecten hiervan op insecten en weidevogels¹. Sinds de publicatie hebben Wageningen Environmental Research (WEnR) en het Ctgb de onderzoeksresultaten vanuit verschillende invalshoeken nader onderzocht^{2,3}. Zo heeft WEnR gekeken naar een mogelijk causaal verband tussen de chemische stoffen in krachtvoer en mest (drijfmest, vaste mest en koeienvlaaien) in relatie tot de afname van weidevogels en heeft ook het Ctgb een nadere analyse uitgevoerd. WEnR constateerde dat het rapport methodisch niet goed wordt onderbouwd en een causaal verband niet wordt aangetoond. Het Ctgb deelde deze conclusie en concludeerde dat de gevonden gehalten biociden en gewasbeschermingsmiddelen in de bodem geen toegestane concentraties overschrijden. Naar aanleiding van een aangenomen motie door de Tweede Kamer heeft LNV de Kamer daarop toegezegd om te inventariseren of mogelijk sprake is van kennislacunes⁴. Het Louis Bolk Instituut heeft deze inventarisatie uitgevoerd en stelt dat (inderdaad) weinig bekend is over de concentraties residuen van gewasbeschermingsmiddelen in mest en dat hoge gehalten (mogelijk) effect op het overleven van mestfauna kunnen sorteren. Het LBI geeft daarom aan dat meer inzicht in deze concentraties nodig is. Het eerdere onderzoek van WEnR richtte op het uitrijden van drijfmest en vaste mest met daarin chemische stoffen (uit opslag zoals de stalkelder). Wageningen UR constateerde dat (combinaties) van werkzame stoffen van gewasbeschermingsmiddelen onder de door Wageningen UR gehanteerde normen bleven (Kamerstuk 27858, nr. 523). Omdat metingen in weidemest niet zijn uitgevoerd, ontstaat behoefte om de typen chemische stoffen (residuen) en de concentraties in weidemest te onderzoeken.

¹ [Onderzoek weidevogels Gelderland - WECF](#)

² [\[CB\] Kamervragen \(Aanhangsel\) 2018-2019, nr. 2395 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen \(officielebekendmakingen.nl\)](#)

³ [\[CB\] Kamerstuk 27858, nr. 459 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen \(officielebekendmakingen.nl\)](#)

⁴ [Detail 2021D | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)